

30.10.2017

Eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunnalle

HE 100/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle alkoholilain ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry oli kuultavana sosiaali- ja terveystoimikunnassa 26.10.2017. MaRa täydentää valiokunnassa esittämänsä lausuntoa seuraavasti.

Alkoholilain valmistelussa ravintola-alan kannalta tärkein yksittäinen kysymys oli, sallitaanko alkoholin nauttiminen ravitsemisliikkeessä muutoin kuin anniskeluluvalla. Valmistelun yhteydessä oli esillä ehdotus, jonka mukaan asiakas saisi tuoda omat alkoholijuomat ravitsemisliikkeeseen, jos siellä järjestetään suljettu yksityistilaisuus. **Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry vastusti tätä esitystä jyrkästi.** Perustelut käyvät ilmi jäljempänä tästä lausunnosta.

MaRa ei ottanut asiaa esille valiokunnalle aiemmin toimitetussa lausunnossa, koska MaRalla oli tieto siitä, että hallituspuolueet olivat saavuttaneet asiasta yksimielisyyden, joka käy ilmi hallituksen esityksestä.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on kuitenkin lausunnossaan (MmVL 23/2017 vp) todennut, että ”Valiokunta pitää tärkeänä, että säädettävässä laissa selväsanaisesti todetaan, miten suljetuissa yksityistilaisuuksissa voidaan tarjolla alkoholia, kun alkoholin välittämisestä ja luovuttamisesta ei peritä palkkiota. Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä, että säännökset muodostuvat joustaviksi. Esimerkiksi sellaisen pienimuotoista maaseutumatkailutoimintaa harjoittavan yrityksen tiloissa, joka omaa Y-tunnuksen, mutta jolla ei ole anniskeluoikeutta, tulee olla mahdollista nauttia asiakkaan hankkimaa alkoholijuomaa, vaikka yrittäjä toimittaa tilaisuuteen ruuan ja vastaa myös alkoholijuomien tarjoilusta.”

MaRa katsoo, että eduskunta ei voi säätää lakia, joka vääristää räikeällä tavalla kilpailua ravintoloiden välillä, avaa ovet Baltian maista tuodulle alkoholille ilman anniskelulupaa toimiviin ravintoloihin ja joka siirtää osan ravintolatoimintaa kokonaan alkoholilain ulkopuolelle.

Esityksen tavoitteena on maa- ja metsätalousvaliokunnan mukaan parantaa erityisesti maaseutumatkailun kilpailukykyä. Tosiasiassa säännös iskisi pahimmin pienten kaupunkien ja maaseudun anniskeluravintoloihin, hotelleihin ja kylpylöihin, jotka menettäisivät yhä suuremman osan hää-, syntymäpäivä- ja yritysjuhlistaan.

Säännöstä olisi mahdotonta kirjoittaa niin, että se koskisi vain pienimuotoista maaseutumatkailutoimintaa. Säännöksestä tulisi niin avoin, että se toisi mahdollisuuden asiakkaan omien alkoholijuomien tarjoamiseen kaikkien ravintoloiden ulottuville. Tämä ohjaisi suuren osan anniskeluravintoloissa tarjotusta alkoholista

lupajärjestelmän sekä arvonnä- ja valmisteverotuksen ulkopuolelle. Merkittävä osa hää-, syntymäpäivä- ja yritysjuhlista siirtyisi asiakkaan omat alkoholijuomat salliviin ravintoloihin, mikä vähentäisi anniskeluravintoloiden määrää.

Ehdotuksella olisi kolme keskeistä kielteistä vaikutusta:

1. Virosta ja muista Baltian maista tuotu alkoholi virtaisi ilman anniskelulupaa toimiviin ravintoloihin, minkä seurauksena valtio menettäisi verotuloja.
2. Kilpailu ilman anniskelulupaa toimivien ravintoloiden ja anniskeluvalla toimivien ravintoloiden, hotellien ja kylpylöiden välillä vääristyisi räikeästi. Tämä nopeuttaisi erityisesti maaseudulla ja pienissä kaupungeissa olevien ravintoloiden, hotellien ja kylpylöiden konkurssseja ja toiminnan lopettamista kannattamattomana. Juhlien järjestäminen ilman alkoholin anniskelusta saatavia tuloja ei ole ravintola-alan taloudellisten tunnuslukujen valossa kannattavaa.
3. Ilman anniskelulupaa toimivien ravintoloiden ei tarvitsisi noudattaa alkoholilakia lainkaan.

1. Baltian alkoholi virtaisi ilman anniskelulupaa toimiviin ravintoloihin

Ehdotus avaisi ilman anniskelulupaa toimivien ravintoloiden ovet Baltian maista tulevalle alkoholille. Viron alkoholiverojen korotusten jälkeenkin alkoholi Virossa olisi edelleen huomattavasti halvempaa kuin suomalaisissa anniskeluravintoloissa. Alkoholin hakeminen siirtyy Viron verojen korotusten vuoksi osittain Latviaan. Alkoholin hakeminen Baltian maista syntymäpäivä- ja hääjuhliin olisi edelleen taloudellisesti erittäin houkuttelevaa. Tätä edistää vielä eduskunnassa käsiteltävänä oleva budjettiehdotus alkoholin valmisteveron korottamisesta 100 miljoonalla eurolla vuodessa.

2. Kilpailu vääristyisi räikeästi

Syntymäpäivä-, hää- ja yritysjuhlia järjestävien ravintoloiden, hotellien ja kylpylöiden palvelujen kysynnälle asiakkaan omien alkoholijuomien sallimisella ilman anniskelulupaa toimivissa ravintoloissa olisi erittäin negatiiviset seuraukset. Asiakkaat kysyisivät ensimmäiseksi, saako ravintolaan tuoda mukana omat alkoholijuomat. Kun anniskeluravintola vastaisi, että se on alkoholilain mukaan kiellettyä, asiakas menisi sellaiseen ravintolaan, johon saisi tuoda omat alkoholijuomat. Ravintola-alalla on lähes kymmenen vuoden kokemus tilausravintolatoiminnasta, jossa nykylain vastaisesti asiakas tuo omat alkoholijuomat mukanaan. Kun tästä tulisi laillista, tilausravintolatoiminnan volyymi kasvaisi edelleen. Myös yritysten järjestämät juhlat siirtyisivät yhä enemmän tilausravintoloihin.

3. Osa ravintolatoimintaa jäisi kokonaan alkoholilain ulkopuolelle

Ilman anniskelulupaa toimivat ravintolat jäisivät kokonaan alkoholilain ulkopuolelle. Ne voisivat muun muassa

- tarjota alkoholijuomia kellon ympäri,
- alaikäiset voisivat nauttia siellä alkoholia,
- asiakkaat voisivat olla selvästi päihtyneitä,
- omavalvonta ei olisi pakollista,

- anniskeluviranomaiset eivät valvoisi toimintaa,
- järjestyksenvalvontaa ei olisi lainkaan,
- anniskelualueita ei olisi vaan alkoholin nauttiminen olisi vapaata missä tahansa,
- henkilökunnalla ei tarvitsisi olla anniskelupassia,
- kunnan määräämä kielto anniskella tietyllä kunnan alueella klo 1.30 jälkeen ei koskisi ilman anniskelulupaa toimivia ravintoloita,
- toiminnan harjoittajalle ei olisi minkäänlaista viranomaiskontrollia, joten talousrikollisten olisi helppoa harjoittaa ravintolatoimintaa ilman anniskelulupaa,
- kun ei olisi anniskelulupaa, ravintola voisi tehdä mitä hyvänsä ilman luvan menettämisen riskiä ja
- valvontamaksuja ei olisi.

Suuri osa alkoholin kalleudesta ravintoloissa aiheutuu eduskunnan päätöksistä

Perusongelma on se, että alkoholi on ravintoloissa liian kallista. Hinta aiheutuu suurelta osalta korkeista alkoholin valmiste- ja arvonlisäveroista. Niiden osuus ravintola-annoksen hinnassa on 30 prosenttia. Myös henkilökunnan palkkojen sivukulut ovat suuret. Nekin ovat eduskunnan päättämiä, samoin kuin työehtosopimusten yleissitovuus. Kun tähän lisätään kaikki muut julkisen vallan aiheuttamat kustannukset, ollaan tilanteessa, että oluttuopillisen hinnasta mittaluokkana 40 prosenttia on eduskunnan päätöksiin perustuvia kustannuksia.

Anniskeluravintoloiden näkökulmasta ei ole oikeudenmukaista, että hallitus rankaisee korkeista veroista ja muista kustannuksista aiheutuvasta hintakilpailukyvyn heikkoudesta anniskeluravintoloita avaamalla ilman anniskelulupaa toimivien ravintoloiden ovet Viron, muiden Baltian maiden ja asiakkaiden kaupasta ostamalle alkoholille. Oikea tapa olisi parantaa ravintola-anniskelun hintakilpailukykyä muun muassa arvonlisäveroa alentamalla 14 prosenttiin.

MaRa ehdottaa, että eduskunta hyväksyisi alkoholilain näiltä osin hallituksen esityksessä olevassa muodossa. Tämä mahdollistaisi asiakkaan omien alkoholijuomien nauttimisen tiloissa, jotka eivät ole ravitsemisliikkeitä (esimerkiksi VPK-talot, maamiesseurojen talot ja työväentalot).

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi
toimitusjohtaja